

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Statens kulturråds delredovisning *Äga rum* – om Kulturverksamhet i vissa bostadsområden

(dnr Ku2015/02737/KI)

Bakgrund

I Statens Kulturråds utredningsrapport "Kulturverksamheter i vissa bostadsområden" föreslås en satsning under åren 2016-2018 med syfte att stärka kulturen i ett antal bostadsområden runt om i landet med lågt valdeltagande och lågt deltagande i offentligt finansierad kultur. Satsningen syftar till att stödja projekt som genom en bred lokal samverkan initierar och utvecklar konst och kultur i dessa bostadsområden utifrån invånarnas behov.

Synpunkter

Den offentligt stödda kulturen och det traditionella föreningslivet når inte alla invånare - och det skiljer sig pga kulturella, ekonomiska och sociala faktorer. Ju starkare kulturellt och ekonomiskt kapital en person har, ju högre deltagande i kultur- och föreningsliv ser vi. Förslaget är tydligt - stödet riktar sig till invånare i socioekonomiskt utsatta bostadsområden. Att se lågt valdeltagande som den avgörande faktorn är enligt Folkets Hus och Parker rätt parameter.

Satsningens namn *Äga Rum* visar att invånare ska kunna såväl *verka som aktörer i*, samt *påverka rum för kultur* i dessa områden, något som Folkets Hus och Parker ställer sig bakom. Idag råder en stor brist på mötesplatser i socioekonomiskt utsatta områden, framför allt sådana som drivs av och utgår ifrån de boende själva. Vår önskan är att det i varje stadsdel ska finnas en infrastruktur för kultur (scener, möjligheter att visa film, dansa, hålla möten, spela musik med mera), det gör det inte idag. I de fall där det idag finns medborgardrivna kultur- och samlingslokaler (i t ex Rinkeby, Fisksätra, Rosengård, Sofielund, Hammarkullen, Backa m fl) är de dessutom i regel underfinansierade.

Enligt förslaget ska beviljade projekt drivas genom ett lokalt partnerskap, där huvudmannen inte kan vara en offentlig part. Detta menar vi är bra och ställer oss därför bakom

förslaget. Idag finns inte sällan en förtroendeklyfta mellan kommunala verksamheter och det lokala civilsamhället. Ett statligt stöd där incitament till reell samverkan med lokala aktörer understöds, kan motverka denna klyfta.

Att stöden ska gå till kulturverksamheter som klart och ovillkorligen grundar sig i invånarnas behov är något som Folkets Hus och parker ställer sig bakom. Det som då kommer att utmanas är en traditionell syn på konst, kultur och kvalitet. Vi ser det som en självklarhet att myndigheten nu behöver vidga begreppen och till definitionen om konstnärlig kvalitet lägga till fler perspektiv.

Vi har nämligen tidigare sett hur till exempel meriterade konstnärer, verksamma lokalt i dessa områden, inte har kunnat delta i projekt på grund av krav på svensk konstnärlig utbildning. Vi anser att man utöver konstnärlig kvalitet även bör utgå ifrån ett publikt perspektiv och se till platsens specifika behov.

Under läsningen av förslaget har vi ställt oss frågan hur handläggningen av dessa ansökningar ska ske och vilka prioriteringar som ska gälla mellan de olika ansökningarna när det kommer till fördelning av resurser. Att stödet prioriteras till verksamheter där flera aktörer samverkar - boende, ideella föreningar, offentliga och kommersiella - är dock en självklarhet för oss. Ett medskick till myndigheten är att vår erfarenhet är att det mellan dessa bostadsområden finns stora skillnader.

Förslaget innebär att resurserna kommer att begränsas till ett antal större projekt, istället för att fördelas på många mindre projektstöd. Detta ser vi positivt på och vill då poängtera att myndigheten bör uppmuntra och bevilja stöd till redan befintliga – lokalt förankrade – verksamheter och arrangörer, som samarbetar med andra lokala föreningar, privatpersoner, institutioner och/eller nationella organisationer. Detta för att få en högre grad av boendeinflytande samt en större utväxling på medlen. Invånare bör inte bara *involveras* ("som projektdeltagare, kulturutövare och publik"), de bör vara själva utgångspunkten. Projekt där boendes egenmakt sätts i centrum bör därför prioriteras.

I förslaget skriver myndigheten vidare att fler invånare ska ges *möjlighet att inspireras, utveckla sina förmågor och därigenom stärka engagemang och kreativitet där de bor*. Vi anser att projekt som stöttar lokalt förankrade initiativ, där behoven uttrycks lokalt, men som får stöttning (med allt från arrangörskap till kulturlokaler) från andra etablerade aktörer i själva genomförandet, bör premieras.

En annan faktor är långsiktighet. Rapporten refererar till Arts council i England som säger att det tar åtta år för att en förändring ska kunna ske i ett samhälle. Denna analys delar vi och vill understryka vikten av långsiktighet. Här vill vi återigen peka på avsaknaden av en infrastruktur för kultur och engagemang i ovan nämnda områden. Att bygga upp en sådan kräver tid och resurser.

Rapporten nämner som hastigast att arbetet ska integreras i myndighetens jämställdhetsintegrering och motverka all diskriminering. Vi anser att detta perspektiv måste få en mycket större plats. Möjligheterna till att ta del av och själv delta i kultur i dessa bostadsområden är alltid avhängigt sociala frågor så som: Vilken typ av diskriminering utsätts de boende för? Hur drabbar den strukturella rasismen människor i dessa bostadsområden? Vilka typer av patriarkala strukturer dominerar? Hur påverkar detta människan och boendemiljön? Vi anser att de sociala perspektiven inte bara ska integreras i arbetet, utan vara själva fundamentet.

Ett Folkets Hus eller en Folkets park, kanske i ny skepnad som en urban folkpark insprängda i ett bostadsområde, är utmärkta platser för kultur för och av de boende i dessa bostadsområden. Närheten, förtroendet, delaktigheten och samverkan mellan parter i husens regi gör husen och platserna gynnsamma.

Vi är glada att rapporten lyfter fram Husby Träff som ett positivt exempel på ett lokalt partnerskap, här mellan Folkets Hus och Parker, Rinkeby-Kista Stadsdelsförvaltning och Svenska Bostäder. Det är enligt oss ett bra exempel på hur ett aktivitetshus skapas utifrån tanken att medlemskap inte ska vara ett krav för att ha möjlighet att påverka en verksamhets funktion och aktiviteter. Det handlar då om reellt inflytande för de lokalt boende.

För Riksorganisationen Folkets Hus och Parker

Calle Nathanson
VD